

Elinympäristön terveysriskien selvitys Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon valvonta-alueella

YTHJ 07.02.2025 § 6
895/11.02.02.00/2023

Valmistelija Terveystarkastaja Tiina Munck, tiina.munck@savonlinna.fi, p. 050 378 9483

Selostus Itä-Savon ympäristöterveydenhuolto toteutti valvonta-alueellaan kuntalaisille avoimen kyselyn, jolla kerättiin tietoa, koetaanko omassa elinympäristössä terveydensuojelulain tarkoittamaa terveyshaittaa aiheuttavia riskejä.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää kuntalaisten elinympäristössään kokemia terveysriskejä sekä sitä, miten kuntalaiset arvioivat elinympäristön, julkisten tilojen ja palveluiden terveellisyyden ja turvallisuuden. Elinympäristön terveyshaittoille voidaan altistua esim. asuntojen, koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten tilojen sisäilmasta. Terveyshaittoja voi ilmetä myös muista rakennuksien olosuhdetekijöistä sekä huonosta talousveden laadusta. Kyselyssä arvioitiin myös julkisten palveluiden mahdollisia terveyshaittoja. Näitä voivat olla yleisten uimarantojen, kylpylöiden ja liikuntatilojen yhteydessä havaitut haitat. Asuinympäristön haitta- ja tuhoeläinhavainnot luokitellaan myös terveyshaittoiksi.

Kysely julkaistiin Savonlinnan kaupungin/terveysvalvonnan internetsivustolla sähköisellä Webropol -lomakkeella ja kyselyn vastausaika oli 7.5.2024-14.6.2024. Terveysvalvonnan internetsivuston lisäksi kyselystä jaettiin sähköinen tiedote valvonta-alueen kunnille ja toivottiin tiedotteen jakamista myös kuntien internetsivustoilla.

Kyselyyn saatiin 243 vastausta. Kyselyyn vastanneista 97 (40 %) arvioivat elinympäristössään esiintyvän terveysriskejä. Vastaajista 118 (49 %) ei kokenut elinympäristössään terveysriskejä ja 28 (12 %) ei osannut sanoa, esiintyykö elinympäristössä terveysriskejä. Vastauksia saatiin jokaisesta toimialueen kunnasta. Eniten vastauksia tuli Savonlinnasta, Rantasalmelta ja Juvalta. Eniten riskejä elinympäristössä arvioitiin olevan Sulkavalla (86 % vastaajista), Savonlinnassa (45 %) ja Puumalassa (43 %).

Vastausten perusteella koko valvonta-alueella eniten terveysriskejä arvioitiin esiintyvän julkisissa tiloissa 23 % (57). Julkisista tiloista eniten riskejä vastaajat arvioivat olevan kouluissa ja päiväkodeissa. Toiseksi suurimpana riskinä todettiin haittaeläimet 20 % (48). Vastaajista 16 % (39) arvioi terveysriskejä uimarannoilla, asumisterveysolosuhteissa 15 % (36) ja talousvedessä 7 % (18). Kyselyn vastauksissa tuotiin esiin muita koettuja terveysriskejä, jotka eivät ole terveydensuojelulain tarkoittamia. Muita elinympäristössä ilmoitettuja riskejä olivat mm. liikenne ja liikenteen päästöt, teollisuuden päästöt ja niiden vaikutukset vesistöihin ja luontoon.

Paikkakuntaakohtaisesti tarkasteltuna merkittävimpiä terveysriskejä oli Savonlinnassa yleisillä uimarannoilla (haittaeläimet), asumisterveysolosuhteista pöly ja pienhiukkaset sekä julkisten tilojen ilmanvaihdossa ja sisäilmaston olosuhteissa. Sulkavalla koulujen, päiväkotien ja kuntosalin sisäilman laadussa sekä puhtaudessa todettiin terveyshaittaa aiheuttavia riskejä. Tulosten tulkinnassa huomioitiin, että osassa aihealueista vastaajien määrä oli pieni ja tästä johtuen kunta- ja kohderyhmäkohtainen tarkastelu ei ole kaikilta osin mahdollista eikä riittävän luotettavaa. Juvan, Rantasalmen, Enonkosken ja Puumalan

yksittäisissä vastauksissa esille nousi julkisten tilojen sisäilmasto-olosuhteet.

Kyselyssä pyydettiin palautetta terveysturvallisuuden toiminnasta, näkyvyydestä, asiakaspalvelusta ja toiveista toimintapalveluiden muutoksista. Vastanneista 87 % (211) ei kokenut tarvetta palveluiden muutokselle. Eniten toivottiin palvelua sähköisesti ja kirjallisesti (80 %), puhelimitse 42 %, asiakastapaamisin 24 % ja muuten 5 % (mm. chat, tiedotusta enemmän).

Kokonaisuutena terveysturvallisuus sai hyvän vastausmäärän johdosta selkeitä osa-alueita koetuista mahdollista terveyshaittaa aiheuttavista riskeistä. Työn tuloksia hyödynnetään terveydensuojelulain valvontatyössä. Julkisten tilojen sisäilmaston olosuhteet ovat säännöllisen valvonnan painopistealueita vuonna 2025. Lisäksi tarkastellaan kohdekohtaisten riskinarviointien perusteella valvontasuunnitelman mukaista tarkastustiheyttä ja tarvittaessa tehostetaan kohdekohtaisten sisäilmatyöryhmien työskentelyä. Haitta- ja tuhoeläinten torjuntaan liittyen lisätään tiedotusta. Kyselyn vastauksista nousi esiin talousveden laadun tiedottamiseen liittyvät puutteet, jota tarkennetaan vuonna 2025. Tuloksia on mahdollista hyödyntää muiden viranomaisten elinympäristöön liittyvissä selvityksissä ja tulevilla hankkeilla.

Tehty opinnäytetyö julkaistaan kokonaisuudessaan terveysturvallisuuden nettisivuilla.

Esittelijä	Terveysturvallisuuden johtaja Kinnunen Sampsa
Päätösehdotus	Alueellinen ympäristöterveydenhuoltojaosto merkitsee selvityksen tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	
Toimenpiteet	